

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående gillande av förordnande jämlikt 1 § maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349); given Stockholms slott den 6 september 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att gilla det av Kungl. Maj:t den 6 september 1939 meddelade förordnandet, att vad i 2—7 §§ maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349) stadgas tillsvidare skall äga tillämpning.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 september 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Bestämmelserna i 2—7 §§ maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349) skola jämlikt 1 § i lagen äga tillämpning allenast när Konungen vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden därom förordnat. Har dylikt förordnande meddelats under tid, då riksdagen ej är samlad, och blir ej förordnat av nästföljande riksdag inom trettio dagar från riksdagens början gillat, skall detsamma upphöra att lända till efterrättelse efter utgången av nämnda tid.

Med stöd av denna lag har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 6 september 1939 (nr 625), vilken omedelbart trätt i kraft, förordnat, att vad i 2—7 §§ i lagen stadgas tillsvidare skall äga tillämpning.

Utvecklingen på den inhemska varumarknaden under tiden efter krigsutbrottet har bestyrkt riktigheten av den uppfattning, som motiverade framläggande för årets lagtima riksdag av förslag till en fullmaktslag, genom vilken Kungl. Maj:t erhöll rätt att under vissa förutsättningar fastställa maximipriser. Den grundläggande tankegången bakom detta förslag var nämligen att den omedelbara risken i en krissituation låge i tendenser att hålla tillbaka utbudet under tillgången och att vid prissättningen föregripa väntade prisstegringar samt, å andra sidan, i en strävan från vissa konsumenters sida att genom forcerade inköp skydda sig mot sådana prisstegringar och mot en befarad varuknapphet. Innan ännu någon knapphet gjort sig gällande och innan de statliga krisutgifterna kunnat föranleda en ansvällning av köpkraften ha utbredda prisstegringstendenser framträtt, vilka man sökt möta genom upplysning och förhandlingar men icke lyckats helt bryta. Särskilt framträdande har tendensen varit att genom en omedelbar prishöjning i förening med en viss åtstramning av försäljningarna skaffa sig en säkerhetsmarginal mot befarade framtida förluster.

En begränsning av utbudet på marknaden har givetvis ett starkt prisstegrande inflytande, som bör bekämpas i den mån det ej är grundat å bristande tillgång men som kan brytas endast om man kan påräkna konsumenternas stöd mot försök att taga ut höjda priser eller om man genom vissa dispositioner — i ytterlighetsfall med stöd av allmänna förfogandelagen — säkerställer en oförändrad varutillförsel till marknaden. Erfarenheten har visat svårigheten att endast genom upplysning och propaganda nå fram till en reaktion från förbrukarnas sida mot försök till illojala prisförhöjningar. Under sådana förhållanden har det ansetts erforderligt att sätta maximiprislagens materiella bestämmelser i kraft.

I förevarande läge bör Kungl. Maj:t fortsättningsvis äga befogenheter som möjliggöra snabba ingrepp mot prisstegringar utan underlag i varuknapphet eller ökade omkostnader. Liksom hittills böra försök till obefogade prishöjningar i första hand mötas genom överenskommelser, kontroll från vederbörande näringsorganisationers sida, upplysningsverksamhet o. s. v., men i samtliga fall är det av största värde att ha tillgång till en formlig prisreglering såsom yttersta alternativ. För närvarande kan ej överblickas under vilken tid nämnda förordnande bör gälla. På grund av innehållet i 1 § i lagen skall riksdagen beredas tillfälle att taga ställning till det meddelade förordnandet.

Föredraganden hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

gilla det av Kungl. Maj:t den 6 september 1939 meddelade förordnandet, att vad i 2—7 §§ maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349) stadgas tillsvidare skall äga tillämpning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter
biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen,
att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

V. Schwartz.